

Kristian Peder Moesgaard (1939-2017)

Steno Museets første direktør og medstifter af Videnskabshistorisk Museums Venner – det senere Steno Museets Venner – fhv. lektor i videnskabshistorie Kristian Peder Moesgaard, er død.

Moesgaard fik for nogle år siden en blodprop, som bl.a. vanskeliggjorde hans tale og desværre også berøvede ham hans eminente evne til at overskue tal og beregninger. Det betød et endegyldigt farvel til det faglige arbejde. Men han beholdt sit gode humør og insisterede på at leve videre – og var en uvurderlig hjælp for sin hustru, Merete, som selv havde levet med et svækket helbred i en længere årrække. I de første år efter museets åbning hjalp Merete imidlertid som frivillig med

Moesgaard gav gerne en hånd med, når en udstilling skulle gøres færdig. Her hjælper han daværende kustode Martin Bernhard med lægningen af trekantede fliser i udstillingen Kantede elementer fra 1998. Foto: Hanne Tegllhus.

registreringen af hundredvis af genstande i den medicinhistoriske samling. På den måde var Steno Museet også noget, de var fælles om.

Den 9. marts 2017 blev Moesgaard indhentet af endnu en blodprop og døde i en alder af 77 år. Det var et meget hårdt slag for Merete at miste sin livsfælle, og kun en måneds tid efter, den 13. april, gav hendes hjerte op. Merete blev 80 år gammel.

Nekrolog

I forbindelse med Moesgaards død skrev fhv. rektor for Aarhus Universitet, Henning Lehmann, følgende mindeord:

Der var nok en smule “bekendelse” eller skjult selvbiografi i det, da Kristian Peder Moesgaard indledte slutafsnittet i sin disputats (1977) med udsagnet: “Mangen naturvidenskabsmand i renaissance, som i dag prises, fordi hans arbejde skabte forudsætninger for industrialisering og rum-

fart, drømte selv i sit inderste om at yde menneskehed den helt andre tjenester i samvirke med teologiske kolleger”. Måske kunne man uden at tabe fokus udfolde det til: “som når astronomihistorikeren Moesgaard søgte at kombinere dybtgående kosmologiske overvejelser med eksakt naturvidenskabelig astrofysisk kronometri”.

Moesgaard var bondesøn fra Vestjylland, der en overgang tænkte på at blive præst, men det endte med naturvidenskaben. Han understregede i disputatsens forord, at Institut for de eksakte Naturvidenskabers Historie ved Aarhus Universitet, hvortil han var kommet som student i 1965, var blevet ham “en kær lærerplads” og “en uvurderlig ramme” om hans arbejde.

Ud over det dybtgående historiske og astronomiske arbejde med kilder helt tilbage fra oldtiden og frem til renaissanceastronomer som Copernicus og danske Longomontanus var han på instituttet også blevet fængslet af sin læremester, professor i videnskabshistorie, Olaf Pedersens fascination

af de instrumenter, tidligere generationers astronomer, navigatører, kemikere og fysikere havde haft til deres rådighed.

Alene herudfra var Moesgaard selvskrivet som leder af det unikke museum – snart benævnt Steno Museet – som i et nyt hus i Universitetsparken blev skabt ved sammenlægningen af instituttets samling af historiske instrumenter og en tilsvarende medicinhistorisk samling og dennes lægeurtehave samt suppleret med et planetarium.

For at betegnelsen “selvskrivet” skal få sin fulde værdi, må det tilføjes, at Moesgaard havde en indgroet sans for fortællingen. Det videnskabelige skal naturligvis være i orden. Men alt det faglige og tekniske skal først og fremmest formidles, det skal fortælles videre til den brede offentlighed. Det var museumsdirektør Moesgaards holdning i de syv år (1994-2000), hvor han var Steno Museets leder – syv år, der reelt bør tælles som ti, da han også var en travlt beskæftiget nøgleperson i museets opbygningsfase.

Han var en vellidt leder, hvis menneskelige egenskaber udfoldedes både over

Til den store særudstilling i 1996 Tycho Brahe 450 år – Den nye stjerne fik Moesgaard fremstillet Steno Museets rekonstruktion i fuld størrelse af Tychos imponerende ækvatoriale armillarsfære. Ud over Tychos egne tegninger og beskrivelser udgjorde Eichners skalamodel fra 1940 en del af forlægget. Foto: Science Museerne.

for kolleger, medarbejdere og gæster på museum og institut. Hans empatiske ledelsesstil kom bl.a. til udtryk ved, at møder på museet ofte indledtes med ordene “Kære venner”. Desto friere og fuldt så frugtbart blev hans menneskelige egenskaber udfoldet hjem-

me i Torrild gamle Præstegård i forhold til familie, venner og lokalsamfund. Han sad i menighedsrådet i 40 år, de fleste som dets formand, og Rotary-klubben i Odder blev adskillige gange beriget med foredrag om naturvidenskabens historie. ■